

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 11ης Μαρτίου 2003 *

Στην υπόθεση T-186/00,

Conserve Italia Soc. Coop. rl, με έδρα το San Lazzaro di Savena (Ιταλία), εκπροσωπούμενη από τους M. Averani, A. Pisaneschi και S. Zunarelli, δικηγόρους, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης αρχικώς από τον L. Visaggio και στη συνέχεια από την C. Cattabriga, επικουρούμενη από τον M. Moretto, δικηγόρο, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

που έχει ως αντικείμενο αίτηση ακυρώσεως της αποφάσεως C (2000) 1099 της Επιτροπής, της 3ης Μαΐου 2000, περί καταργήσεως της συνδρομής του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα Προσανατολισμού, για το πρόγραμμα αριθ. 9 (δικαιούχος: Massalombarda Colombani SpA), στο πλαίσιο του λειτουργικού προγράμματος αριθ. 91.CT.IT.01, εγκριθέντος με την απόφαση της Επιτροπής C (91) 2255/6 της 28ης Οκτωβρίου 1991,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. García-Valdecasas, Πρόεδρο, P. Lindh και J. D. Cooke, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 12ης Νοεμβρίου 2002,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Νομικό πλαίσιο

Κανονισμός (ΕΟΚ) 355/77 του Συμβουλίου

- 1 Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 355/77 του Συμβουλίου, της 15ης Φεβρουαρίου 1977, περί κοινής δράσεως για τη βελτίωση των συνθηκών μεταποιήσεως και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/017, σ. 149), ορίζει, στα άρθρα 1, παράγραφος 3, και 2, ότι η Επιτροπή μπορεί να χορηγεί κοινή χρηματοδοτική συνδρομή χρηματοδοτώντας, μέσω του ΕΓΤΠΕ, τμήμα Προσανατολισμού, σχέδια εντασσόμενα σε ειδικά προγράμματα που έχουν προηγουμένως τύχει επεξεργασίας από τα κράτη μέλη και εγκρίσεως από την Επιτροπή και σκοπούντα στην ανάπτυξη ή την ορθολογικότερη διαχείριση της επεξεργασίας, της μεταποιήσεως και της εμπορίας των γεωργικών προϊόντων.
- 2 Το άρθρο 19, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού προβλέπει τα εξής:

«Κατά τη διάρκεια της περιόδου κατά την οποία χορηγείται η ενίσχυση από το [ΕΓΤΠΕ], η υπηρεσία ή ο φορέας που έχει ορισθεί για τον σκοπό αυτό από το

ενδιαφερόμενο κράτος μέλος διαβιβάζει στην Επιτροπή, κατόπιν αιτήσεώς της, όλα τα δικαιολογητικά έγγραφα, καθώς και τα έγγραφα που δύνανται να αποδείξουν ότι πληρούνται οι χρηματοδοτικοί ή οι λοιποί όροι που απαιτούνται για κάθε σχέδιο.

[...]»

- 3 Ο κανονισμός 355/77 καταργήθηκε την 1η Ιανουαρίου 1990 με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 4256/88 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1988 (ΕΕ L 374, σ. 25), και με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 866/90 του Συμβουλίου, της 29ης Μαρτίου 1990 (ΕΕ L 91, σ. 1), εξαιρέσει ορισμένων διατάξεων — όπως είναι το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 355/77 — που εξακολουθούν να εφαρμόζονται για μια μεταβατική περίοδο στα σχέδια που υποβλήθηκαν πριν από την 1η Ιανουαρίου 1990, αυτό δε έως τις 3 Αυγούστου 1993.

Κανονισμός 2515/85 της Επιτροπής

- 4 Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2515/85 της Επιτροπής, της 23ης Ιουλίου 1985, για τις αιτήσεις συνδρομής του ΕΓΤΠΕ, τμήμα Προσανατολισμού, για σχέδια βελτιώσεως των συνθηκών μεταποίησης και εμπορίας των γεωργικών και αλιευτικών προϊόντων (ΕΕ L 243, σ. 1), οι αιτήσεις περί συνδρομής πρέπει να περιλαμβάνουν τα στοιχεία και τα έγγραφα που καθορίζονται στα παραρτήματα του εν λόγω κανονισμού. Τα παραρτήματα αυτά περιέχουν, εκτός από τα είδη εντύπων αιτήσεως περί κοινοτικής συνδρομής, σχετικές επεξηγηματικές σημειώσεις για να βοηθούν τους υποβάλλοντες αίτηση στο πλαίσιο των ενεργειών τους.
- 5 Το σημείο 5.3 των «Επεξηγηματικών σημειώσεων κατά τίτλο», πρώτο μέρος του παραρτήματος Α του κανονισμού 2515/85 (στο εξής: επεξηγηματικές σημειώσεις), διευκρινίζει: «τα σχέδια των οποίων η εκτέλεση άρχισε πριν από τη λήψη, από την

Επιτροπή, της αίτησης δεν μπορούν να λάβουν συνδρομή». Οι εν λόγω επεξηγηματικές σημειώσεις αναφέρονται σε δέσμευση που πρέπει να αναλάβει ο αιτών, στο σημείο 5.3 του εντύπου αιτήσεως περί συνδρομής, όπου πρέπει να θέσει σταυρό στην ακόλουθη πρόταση για να δηλώσει ότι συμφωνεί: «Αναλαμβάνουμε την υποχρέωση να μην αρχίσουμε τις εργασίες πριν να παραληφθεί η αίτηση ενίσχυσης από το τμήμα Προσανατολισμού του ΕΓΤΠΕ» (βλ. σημείο 5.3 του εντύπου του παραρτήματος Α, πρώτο μέρος, του κανονισμού 2515/85, ΕΕ L 243, σ. 11).

Έγγραφο εργασίας του 1986

- 6 Το 1986 οι υπηρεσίες της Επιτροπής στη Γενική Διεύθυνση Γεωργίας που είναι επιφορτισμένη με το ΕΓΤΠΕ συνέταξαν το έγγραφο εργασίας VI/1216/86-IT, σχετικά με τον καθορισμό της μέγιστης δυνατής συνδρομής εκ μέρους του ΕΓΤΠΕ, στο πλαίσιο του κανονισμού 355/77 (στο εξής: έγγραφο εργασίας). Στο σημείο του Β.1 απαριθμούνται οι δραστηριότητες για τις οποίες αποκλείεται εντελώς η δυνατότητα χορηγήσεως συνδρομής. Σ' αυτές περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, κατά την παράγραφο 5 του εν λόγω σημείου, οι δραστηριότητες ή οι εργασίες που είχαν αρχίσει πριν από την υποβολή της σχετικής αιτήσεως, εκτός από:

«[...]

- β) την αγορά μηχανών, συσκευών και οικοδομικού υλικού, περιλαμβανομένων των μεταλλικών σκελετών και προκατασκευασμένων τμημάτων (παραγγελία και παράδοση του υλικού), υπό τον όρο ότι η συναρμολόγηση, η εγκατάσταση, η τοποθέτηση και οι επιτόπιες εργασίες όσον αφορά το οικοδομικό υλικό δεν πραγματοποιήθηκαν πριν από την υποβολή της αιτήσεως χορηγήσεως συνδρομής·

[...]».

- 7 Το σημείο Β.1, παράγραφος 5, του εγγράφου εργασίας διευκρινίζει επίσης ότι οι δραστηριότητες υπό στοιχείο β' είναι επιλέξιμες για συνδρομή του ΕΓΤΠΕ.

Κανονισμός 4253/88 του Συμβουλίου

- 8 Στις 19 Δεκεμβρίου 1988, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΟΚ) 4253/88 για τις διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 2052/88 όσον αφορά τον συντονισμό των παρεμβάσεων των διαφόρων διαρθρωτικών ταμείων μεταξύ τους καθώς και με τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των λοιπών υφιστάμενων χρηματοδοτικών οργάνων (ΕΕ L 374, σ. 1). Ο κανονισμός αυτός άρχισε να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 1989 και τροποποιήθηκε κατ' επανάληψη.
- 9 Κατά το άρθρο 15, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 4253/88, όπως διατυπώθηκε αρχικά και εφαρμόζεται στις παρούσες περιστάσεις, «μια δαπάνη δεν μπορεί να θεωρηθεί επιλέξιμη για συνδρομή των ταμείων εάν πραγματοποιηθεί πριν από την ημερομηνία λήψης της σχετικής αίτησης από την Επιτροπή».
- 10 Το άρθρο 24 του κανονισμού 4253/88, με τίτλο «Μείωση, αναστολή και κατάργηση της συνδρομής», όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2082/93 του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1993 (ΕΕ L 193, σ. 20), εφαρμοστέο στις 3 Μαΐου 2000, όταν η Επιτροπή αποφάσισε να καταργήσει τη συνδρομή, προβλέπει τα εξής:

«1. Αν η υλοποίηση δράσης ή μέτρου δεν φαίνεται να δικαιολογεί ούτε τμήμα ούτε το σύνολο της χρηματοδοτικής συνδρομής που έχει χορηγηθεί, η Επιτροπή προβαίνει σε κατάλληλη εξέταση της περίπτωσης στα πλαίσια της εταιρικής σχέσης, ζητώντας ιδίως από το κράτος μέλος ή τις λοιπές αρμόδιες αρχές που αυτό ορίζει για την υλοποίηση της δράσης να της υποβάλουν παρατηρήσεις εντός τακτής προθεσμίας.

2. Μετά την εξέταση αυτή, η Επιτροπή μπορεί να μειώσει ή αναστείλει τη συνδρομή για την εν λόγω δράση ή σχετικό μέτρο αν από την εξέταση επιβεβαιωθεί ότι υπάρχει παρατυπία ή σημαντική αλλαγή της φύσης ή των συνθηκών υλοποίησης της δράσης ή του μέτρου, για την οποία δεν ζητήθηκε η έγκριση της Επιτροπής.

3. Κάθε ποσό το οποίο αποτελεί αντικείμενο απαίτησης ως αχρεωστήτως καταβληθέν πρέπει να επιστρέφεται στην Επιτροπή. Τα ποσά τα οποία δεν επιστρέφονται, προσαυξάνονται με τόκους υπερημερίας βάσει των διατάξεων του δημοσιονομικού κανονισμού και των διαδικασιών που θα εγκριθούν από την Επιτροπή, σύμφωνα με τις διαδικασίες του τίτλου VIII.»

Κανονισμός 866/90 του Συμβουλίου

- 11 Στις 29 Μαρτίου 1990, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΟΚ) 866/90 για τη βελτίωση των συνθηκών μεταποίησης και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων (ΕΕ L 91, σ. 1). Ο κανονισμός αυτός άρχισε να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 1990.
- 12 Το άρθρο 10 του κανονισμού 866/90 προβλέπει τη δυνατότητα υποβολής, μέσω του σχετικού κράτους μέλους, αιτήσεων χρηματοδοτικής συνδρομής υπό μορφή λειτουργικών προγραμμάτων ή συνολικών επιδοτήσεων. Για να καταστεί δυνατή η αρμονική μετάβαση από το χρηματοδοτικό καθεστώς που προέβλεπε προηγουμένως ο κανονισμός 355/77 στο θεσπισθέν με τις νέες διατάξεις του κανονισμού 866/90, το άρθρο 20 του τελευταίου κανονισμού διατυπώνει ορισμένα μεταβατικά μέτρα, μεταξύ των οποίων τη δυνατότητα να περιληφθούν στα επιχειρησιακά προγράμματα προς χρηματοδότηση για τα έτη 1990 και 1991 τα σχέδια που έχουν εισαχθεί μετά την 1η Μαΐου 1988 σύμφωνα με τον κανονισμό 355/77 και δεν έγιναν δεκτά για συνδρομή.

Ιστορικό της διαφοράς

- 13 Στις 22 Απριλίου 1989, η Colombani Lusuco SpA (νυν, κατόπιν της αποκτήσεως εγκαταστάσεως στη Massa Lombarda, Massalombarda Colombani SpA, στο εξής: δικαιούχος ή Massalombarda) υπέβαλε αίτηση για τη χορήγηση συνδρομής από το ΕΓΤΠΕ δυνάμει του κανονισμού 355/77, προκειμένου να χρηματοδοτηθούν ο τεχνικός εκσυγχρονισμός και η ορθολογική οργάνωση των εγκαταστάσεων του εργοστασίου της μεταποιήσεως των προϊόντων του τομέα των οπωροκηπευτικών με έδρα το Alseno (Ιταλία) (στο εξής: αίτηση περί συνδρομής). Στη συνέχεια, η Massalombarda αποκτήθηκε το 1994 από την Conserve Italia Soc. Coop. arl (στο εξής: Conserve Italia), η οποία απορρόφησε την εταιρία αυτή το 1997. Επομένως, δεν πρόκειται για συμπεριφορά ή πράξεις της Conserve Italia που οδήγησαν στην παρούσα διαφορά, αλλά μιας εταιρίας την οποία αυτή διαδέχθηκε.
- 14 Στις 7 Ιουλίου 1989, η Επιτροπή έλαβε την εν λόγω αίτηση περί συνδρομής, η οποία της υποβλήθηκε μέσω της Ιταλικής Δημοκρατίας κατ' εφαρμογήν του άρθρου 13 του κανονισμού 355/77. Η Επιτροπή ανέφερε στον δικαιούχο ποια ήταν η ημερομηνία παραλαβής της αιτήσεως περί συνδρομής μέσω των υπηρεσιών της, με έγγραφο που του απευθύνθηκε στις 25 Ιανουαρίου 1990 και το οποίο αυτός έλαβε στις 12 Φεβρουαρίου 1990.
- 15 Στις 20 Δεκεμβρίου 1990, η Επιτροπή κατέστησε γνωστό ότι δεν μπορούσε να χρηματοδοτήσει την αίτηση περί συνδρομής, λαμβάνοντας υπόψη τον περιορισμένο χαρακτήρα των διαθέσιμων πόρων και το γεγονός ότι η τελευταία δεν είχε κριθεί ότι είχε προτεραιότητα.
- 16 Σύμφωνα με το άρθρο 20 του κανονισμού 866/90, η Ιταλική Δημοκρατία υπέβαλε εκ νέου την αίτηση περί συνδρομής στις 17 Απριλίου 1991, στο πλαίσιο του λειτουργικού προγράμματος αριθ. 91.ΣΤ.ΠΤ.01, σχετικά με τη βελτίωση των συνθηκών μετα-

ποιήσεως και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων. Στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού, το σχέδιο αριθ. 9 προέβλεπε συνδρομή του ΕΓΤΠΕ ύψους 423 175 000 ιταλικών λιρών (ITL) υπέρ της Massalombarda. Η επένδυση περιγραφόταν ως εξής:

«Το παρόν σχέδιο βελτιώσεως των εγκαταστάσεων παραγωγής ενός εργοστασίου τροποίσεως οπωροκηπευτικών που βρίσκεται στο Alseno-Piacenza συνδέεται με την αναγκαιότητα:

- βελτιώσεως των στρατηγικών για την ειδική δραστηριότητα του εργοστασίου εγκαταστάσεων, μεταξύ των οποίων:
  - οι εγκαταστάσεις αποστειρώσεως (Cooker-Cooler και περιστρεφόμενος κλίβανος αποστειρώσεως δι' ατμού υπό υψηλή πίεση)
  - οι αλυσίδες προετοιμασίας των νωπών λαχανικών
  - οι αλυσίδες πληρώσεως και συμπίεσεως υπό κενό αέρος των λαχανικών.

[...]»

Σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα εκτελέσεως του σχεδίου αυτού, οι εργασίες έπρεπε να αρχίσουν στις 14 Ιουλίου 1989 και να ολοκληρωθούν το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 1991.

- 17 Με την απόφαση C (91) 2255/6, της 28ης Οκτωβρίου 1991, η Επιτροπή ενέκρινε το λειτουργικό πρόγραμμα αριθ. 91.CT.IT.01, κατόπιν δε αυτού ο δικαιούχος έλαβε ποσό 338 540 000 ΙΤL ως συνδρομή του ΕΓΤΠΕ για το σχέδιο αριθ. 9.
- 18 Στο τέλος του 1992, οι αρμόδιες ιταλικές αρχές ζήτησαν από τον δικαιούχο να αποστείλει φωτοτυπία όλων των σχετικών με το οικείο σχέδιο αποδείξεων για να προβούν σε μια πρώτη εξέταση των εγγράφων.
- 19 Το 1993, το Ministero del Tesoro — Ragioneria Generale dello Stato — Ispettorato Générale per l'Amministrazione del Fondo di Rotazione per l'Attuazione delle Politiche Comunitarie (Υπουργείο Οικονομικών — Γενικό Λογιστήριο του Κράτους — Γενική Επιθεώρηση για τη διαχείριση του κεφαλαίου που διατίθεται εκ περιτροπής για τη θέση σε εφαρμογή των κοινοτικών πολιτικών, στο εξής: ιταλικό Υπουργείο Θησαυροφυλακείου) αποφάσισε τη διεξαγωγή επιθεωρήσεως του δικαιούχου.
- 20 Η επιθεώρηση του ιταλικού Υπουργείου Θησαυροφυλακείου διεξήχθη στις 29 και 30 Μαρτίου 1993, με τη συμμετοχή υπαλλήλων της Γενικής Διευθύνσεως «Οικονομικός Έλεγχος» της Επιτροπής. Μετά από την εν λόγω επιθεώρηση, η Γενική Διεύθυνση «Οικονομικός Έλεγχος» συνέταξε έκθεση ελέγχου με ημερομηνία 2 Ιουλίου 1993 (στο εξής: έκθεση ελέγχου), όπου διευκρινίζεται ότι οι φωτοτυπίες εννέα αποδείξεων που αντιπροσωπεύουν συνολική αξία 1 357 690 000 ΙΤL είχαν παραποιηθεί. Έτσι, ενώ στις πρωτότυπες αποδείξεις οι ημερομηνίες ορισμένων λογαριασμών παραδόσεως και ορισμένων παραγγελιών ήσαν προγενέστερες της 7ης Ιουλίου 1989, δηλαδή της ημερομηνίας παραλαβής της αιτήσεως από την Επιτροπή, στις φωτοτυπίες οι ημερομηνίες αυτές είτε είχαν σβηστεί, είτε είχαν αντικατασταθεί με μεταγενέστερες ημερομηνίες.
- 21 Οι παρατυπίες αυτές καταχωρήθηκαν στα πρακτικά της 30ής Μαρτίου 1993, που υπογράφηκαν από τον εκπρόσωπο του δικαιούχου (βλ. παράρτημα 7 της εκθέσεως ελέγχου) και δεν αμφισβητήθηκαν από την προσφεύγουσα.

- 22 Επιπλέον, από την έκθεση ελέγχου προκύπτει ότι τέσσερις πρωτότυπες αποδείξεις που αντιπροσωπεύουν συνολικό ποσό 1 237 569 808 ITL «επιβεβαιώνουν την προηγούμενη έναρξη [των εργασιών]».
- 23 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα αναγνώρισε ότι ορισμένες εργασίες είχαν ήδη αρχίσει πριν από την ημερομηνία παραλαβής της αιτήσεως περί συνδρομής από την Επιτροπή, δηλαδή στις 7 Ιουλίου 1989.
- 24 Με έγγραφο της 28ης Ιουλίου 1993 ο Γενικός Διευθυντής του οικονομικού ελέγχου της Επιτροπής ανακοίνωσε στο ιταλικό Υπουργείο Θησαυροφυλακείου τα προκαταρκτικά συμπεράσματα βάσει των διαπιστώσεων που έγιναν κατά την επιθεώρηση. Το έγγραφο αυτό διευκρίνιζε μεταξύ άλλων ότι, λόγω των διαπιστωθεισών παρατυπιών, η χορηγηθείσα συνδρομή υπέρ του σχεδίου αριθ. 9 έπρεπε να καταργηθεί και ότι τα ήδη καταβληθέντα ποσά έπρεπε να επιστραφούν.
- 25 Με έγγραφο της 2ας Νοεμβρίου 1993, το ιταλικό Υπουργείο Θησαυροφυλακείου ζήτησε από την Επιτροπή να του ανακοινώσει την οριστική της γνώμη ως προς την ενδεχόμενη χορήγηση του οφειλομένου στον δικαιούχο υπολοίπου (δηλαδή 83 635 000 ITL, ήτοι 20 % της συνολικής συνδρομής).
- 26 Προκειμένου να αποφανθεί επί του αιτήματος αυτού, η Επιτροπή ζήτησε από το ιταλικό Υπουργείο Θησαυροφυλακείου με έγγραφο της 10ης Φεβρουαρίου 1994 να της αποστείλει διάφορα έγγραφα. Επειδή η Επιτροπή δεν έλαβε απάντηση, αποφάσισε, με έγγραφο της 8ης Ιουλίου 1994, να ζητήσει τα έγγραφα αυτά από το Ministero delle Risorse Agricole, Alimentari e Forestali (στο εξής: ιταλικό Υπουργείο Γεωργίας).
- 27 Με έγγραφο της 26ης Οκτωβρίου 1994, το ιταλικό Υπουργείο Γεωργίας διαβίβασε στην Επιτροπή πολλά έγγραφα σχετικά με τη συνέχεια που δόθηκε στην επιθεώρηση.

- 28 Ταυτόχρονα, ο δικαιούχος ζήτησε και πέτυχε κατ' επανάληψη να τύχει ακροάσεως από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής σχετικά με τις διαπιστωθείσες παρατυπίες κατά τον έλεγχο του 1993. Κατά τη διάρκεια συναντήσεως που έλαβε χώρα στις 22 Οκτωβρίου 1996 στα γραφεία της Επιτροπής στις Βρυξέλλες, ο δικαιούχος κλήθηκε να αποδείξει ότι μηχανές που αγοράστηκαν και παραδόθηκαν πριν από την ημερομηνία παραλαβής της αιτήσεως της συνδρομής από την Επιτροπή είχαν εγκατασταθεί μόνο σε μεταγενέστερη ημερομηνία, όπως το αναφέρει εσωτερικό έγγραφο της Επιτροπής της 13ης Ιουλίου 1998 σχετικό με τη διαφορά.
- 29 Με έγγραφο της 6ης Ιανουαρίου 1997, η Επιτροπή αποφάσισε να κινήσει τη διαδικασία ελέγχου που προβλέπει το άρθρο 24 του κανονισμού 4253/88 καλώντας το ιταλικό Υπουργείο Γεωργίας να διατυπώσει την άποψή του και τον δικαιούχο να υποβάλει τις παρατηρήσεις του.
- 30 Με έγγραφο της 4ης Ιουνίου 1997 και της 11ης Ιουνίου 1998, το ιταλικό Υπουργείο Γεωργίας γνωστοποίησε την αντίθεσή του στην κατάργηση της συνδρομής. Ακριβέστερα, οι ιταλικές αρχές παρατήρησαν ότι από τις παρατηρήσεις που υπέβαλε ο δικαιούχος προέκυπτε ότι οι μηχανές είχαν συναρμολογηθεί και εγκατασταθεί σε μεταγενέστερη ημερομηνία από εκείνη της παραλαβής της αιτήσεως περί συνδρομής.
- 31 Με το προπαρατεθέν έγγραφό του της 4ης Ιουνίου 1997, το ιταλικό Υπουργείο Γεωργίας διαβίβασε επίσης τις παρατηρήσεις του δικαιούχου και τα συγκεκριμένα από αυτόν έγγραφα. Ο δικαιούχος αναγνώρισε μεν ότι οι επίδικες εννέα αποδείξεις είχαν παραποιηθεί, πλην όμως υποστήριξε ότι το στοιχείο αυτό δεν είχε καμία επίπτωση στην καλή εκτέλεση του σχεδίου. Υπογράμμισε συναφώς ότι όλες οι μηχανές που αναφέρονται στις παραπονηθείσες αποδείξεις καθώς και αυτές που αναφέρονται στους προγενέστερους της ημερομηνίας υποβολής της αιτήσεως περί συνδρομής λογαριασμούς παραδόσεως είχαν εγκατασταθεί μεταγενέστερα, παρόλον ότι είχαν παραδοθεί στην επιχείρηση πριν από την ημερομηνία αυτή. Ο δικαιούχος κατέληγε, επομένως, στο συμπέρασμα ότι οι σχετικές με το σχέδιο εργασίες δεν είχαν προηγηθεί.

- 32 Ο δικαιούχος επισύναψε στις παρατηρήσεις του συμβολαιογραφική δήλωση χορηγηθείσα από τον Padoin, διευθυντή του εργοστασίου του Alseno, σχετικά με τους λογαριασμούς αριθ. 1450, 905, 6736 της FMC και τον λογαριασμό αριθ. 3086 της FMI. Με τη δήλωση αυτή, ο Padoin ισχυριζόταν, κατ' ουσίαν, ότι οι μηχανές και το υλικό που αποτελούσαν αντικείμενο των οικειών λογαριασμών είχαν εγκατασταθεί μετά την παραλαβή της αιτήσεως περί συνδρομής από την Επιτροπή.
- 33 Εκτιμώντας ότι τα ληφθέντα στοιχεία δεν διέψευδαν τις παρατυπίες που διαπιστώθηκαν κατά τον έλεγχο του 1993 και ότι η σπουδαιότητά τους και η σοβαρότητά τους δικαιολογούσαν την κατάργηση της συνδρομής, η Επιτροπή, με την απόφαση C (2000) 1099 της 3ης Μαΐου 2000, βάσει του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, αποφάσισε να καταργήσει τη χορηγηθείσα στον δικαιούχο συνδρομή (στο εξής: προσβαλλομένη απόφαση).
- 34 Η προσβαλλομένη απόφαση εκθέτει στην ένατη αιτιολογική σκέψη της τις διάφορες παρατυπίες που προβλήθηκαν για να δικαιολογήσουν την κατάργηση της συνδρομής κατ' εφαρμογήν του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88.
- 35 Πρώτον, η απόφαση αναφέρει ότι, κατά την επίσκεψη ελέγχου στον δικαιούχο που πραγματοποιήθηκε τον Μάρτιο 1993 από το ιταλικό Υπουργείο Θησαυροφυλακείου με τη συμμετοχή της Επιτροπής, διαπιστώθηκε ότι οι ημερομηνίες παραδόσεως επί εννέα φωτοτυπιών λογαριασμών που υποβλήθηκαν από τον δικαιούχο είχαν μεταβληθεί. Οι μεταβολές αυτές αναφέρθηκαν προσηκόντως στα πρακτικά της 30ής Μαρτίου 1993, τα οποία υπέγραψε μεταξύ άλλων ο εκπρόσωπος του δικαιούχου. Η απόφαση τονίζει επίσης ότι ο πρόδηλος σκοπός των μεταβολών αυτών, ο οποίος αναφέρεται στο έγγραφο της Επιτροπής της 6ης Ιανουαρίου 1997, «ήταν να κρύψουν το γεγονός ότι εργασίες σχετικές με το σχέδιο άρχισαν πριν από την υποβολή του στην Επιτροπή στις 7 Ιουλίου 1989, ορισμένες δε εργασίες τρεις μήνες πριν από την ημερομηνία αυτή», και ότι «ο δικαιούχος όφειλε να γνωρίζει ότι η εκ μέρους της Επιτροπής γνώση της επιστεύσεως αυτής των εργασιών θα είχε γι' αυτόν αρνητικές οικονομικές συνέπειες, λόγω της δηλώσεώς του της 22ας Απριλίου 1989, σύμφωνα με το σημείο 5.3 του παραρτήματος του κανονισμού (ΕΟΚ) 2515/85 της Επιτροπής, να μην αρχίσει τις εργασίες πριν από την υποβολή της αιτήσεως περί συνδρομής.»

- 36 Δεύτερον, η απόφαση διευκρινίζει ότι το περιεχόμενο της συμβολαιογραφικής δηλώσεως της 24ης Απριλίου 1997, στην οποία προέβη και την οποία υπέγραψε ο εκπρόσωπος του δικαιούχου, σύμφωνα με την οποία όλες οι συνδεδεμένες με το σχέδιο εργασίες άρχισαν μετά τις 7 Ιουλίου 1989, δεν συμβιβάζεται με το περιεχόμενο ορισμένων λογαριασμών που δεν μεταβλήθηκαν (όπως ο λογαριασμός αριθ. 89 της Manzini Comaco, της 16ης Αυγούστου 1989, ο λογαριασμός αριθ. 905 της FMC, της 31ης Ιουλίου 1989, και ο λογαριασμός αριθ. 3086 της FMI, της 31ης Ιουλίου 1989), οι οποίοι αποδεικνύουν την προηγούμενη έναρξη των εργασιών. Σύμφωνα με την απόφαση, η εν λόγω συμβολαιογραφική δήλωση συνιστά, στην πραγματικότητα, άλλη προσπάθεια παραπλανήσεως της Επιτροπής για να αποφευχθούν οι αρνητικές οικονομικές συνέπειες της προηγούμενης έναρξεως των εργασιών.
- 37 Τρίτον, η απόφαση επισημαίνει ότι οι παραποιηθέντες λογαριασμοί και εκείνοι που πιστοποιούν την προηγούμενη έναρξη των εργασιών ανέρχονταν σε συνολικό ποσό 2 595 259 808 ΙΤL (ήτοι 1 357 690 000 ΙΤL + 1 237 569 808 ΙΤL), ποσό που αντιπροσωπεύει το 60 % των συνολικών προβλεπομένων επενδύσεων.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 38 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 14 Ιουλίου 2000, η προσφεύγουσα άσκησε ενώπιον του Πρωτοδικείου την παρούσα προσφυγή κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως.
- 39 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (πέμπτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και, στο πλαίσιο των μέτρων οργάνωσης της διαδικασίας τα οποία προβλέπει το άρθρο 64 του Κανονισμού Διαδικασίας, κάλεσε την προσφεύγουσα να απαντήσει σε μία ερώτηση και την Επιτροπή, αφενός, να προσκομίσει ορισμένα έγγραφα και, αφετέρου, να απαντήσει σε διάφορες ερωτήσεις.
- 40 Οι διάδικοι ανταποκρίθηκαν σ' αυτά τα αιτήματα εντός των ταχθεισών προθεσμιών.

41 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις προφορικές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά τη δημόσια συνεδρίαση της 12ης Νοεμβρίου 2002.

42 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει την προσβαλλομένη απόφαση
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

43 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να απορρίψει την προσφυγή
- να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Επί της ουσίας

44 Η προσφεύγουσα προβάλλει τρεις λόγους προς στήριξη του αιτήματός της για ακύρωση της προσβαλλομένης απόφασης: ο πρώτος λόγος βασίζεται στην παρά-

βαση του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88· ο δεύτερος λόγος βασίζεται στην παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας· ο τρίτος λόγος βασίζεται στην παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως.

Επί του πρώτου λόγου που βασίζεται στην παράβαση του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88

- 45 Ο πρώτος λόγος χωρίζεται σε δύο σκέλη: το πρώτο σκέλος βασίζεται στο γεγονός ότι οι διαπιστωθείσες παρατυπίες δεν μπορούν να δικαιολογήσουν την κατάργηση της συνδρομής· το ερώτημα αν η Επιτροπή διαθέτει κατ' εφαρμογήν του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88 την εξουσία καταργήσεως και όχι απλώς αναστολής ή μειώσεως της χορηγηθείσας συνδρομής τίθεται στο δεύτερο σκέλος.

A — Επί του πρώτου σκέλους που βασίζεται στο γεγονός ότι οι διαπιστωθείσες παρατυπίες δεν μπορούν να δικαιολογήσουν την κατάργηση της συνδρομής

- 46 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσβαλλομένη απόφαση συνιστά παράβαση του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88 αιτιολογώντας την κατάργηση της συνδρομής με το γεγονός ότι η μεταβολή των ημερομηνιών των πινάκων παραδόσεων αποσκοπούσε να αποκρύψει ότι οι σχετικές με το σχέδιο εργασίες είχαν αρχίσει πριν από την υποβολή της περι συνδρομής αιτήσεως στην Επιτροπή στις 7 Ιουλίου 1989.

- 47 Πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ των επιχειρημάτων που αφορούν την υποβολή μεταβληθέντων στοιχείων από τον δικαιούχο της συνδρομής και εκείνων που αφορούν την προηγούμενη έναρξη των εργασιών.

1. Επί της παρατυπίας που συνδέεται με την υποβολή μεταβληθέντων από τον δικαιούχο στοιχείων

- 48 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η προσφεύγουσα παρέβη την υποχρέωση πληροφόρησης και τηρήσεως της νομιμότητας με την οποία βαρυνόταν και στην οποία η προσβαλλομένη απόφαση αναφέρεται (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Οκτωβρίου 1999, T-216/96, Conserve Italia κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-3139, σκέψεις 71 και 72, στο εξής: απόφαση του Πρωτοδικείου Conserve Italia).
- 49 Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι η υποχρέωση πληροφόρησης και τηρήσεως της νομιμότητας που διατυπώνεται στην απόφαση του Πρωτοδικείου Conserve Italia δεν αποτελεί το έρεισμα της προσβαλλομένης αποφάσεως. Επιπλέον, η αναφορά στην απόφαση αυτή δεν ενδείκνυται, δεδομένου ότι η παραβίαση της υποχρέωσης πληροφόρησης και τηρήσεως της νομιμότητας που αναφέρει αναφέρεται στην απόκρυψη ή την κατά τρόπο παραπλανητικό παρουσίαση πληροφοριών «σχετικά με την ημερομηνία ενάρξεως των εργασιών», ενώ εν προκειμένω τα παραποιημένα έγγραφα μπορούν να πιστοποιήσουν μόνο τις ημερομηνίες της μεταφοράς των αγαθών και δεν έχουν καμία ένδειξη για την ημερομηνία ενάρξεως των εργασιών εγκαταστάσεως και συναρμολογήσεως.
- 50 Το Πρωτοδικείο τονίζει ότι, από τις σκέψεις 71 και 72 της αποφάσεως του Πρωτοδικείου Conserve Italia, επικυρωθείσας κατόπιν αναιρέσεως με την απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Ιανουαρίου 2002, C-500/99 P, Conserve Italia κατά Επιτροπής (Συλλογή 2002, σ. I-867, στο εξής: απόφαση του Δικαστηρίου Conserve Italia), προκύπτει ότι ο υποβάλλων αίτηση και ο δικαιούχος συνδρομής του ΕΓΓΠΕ υποχρεούνται στην παροχή πληροφόρησης και στην τήρηση της νομιμότητας έναντι της Επιτροπής. Έτσι, «[ο]ι υποβάλλοντες αίτηση χορηγήσεως χρηματοδοτικής συνδρομής και οι δικαιούχοι τέτοιων συνδρομών είναι υποχρεωμένοι να βεβαιώνονται ότι παρέχουν στην Επιτροπή αξιόπιστες πληροφορίες οι οποίες δεν μπορούν να την παραπλανήσουν, ειδικά το σύστημα ελέγχου και αποδείξεως που προβλέπεται για να εξακριβώνεται αν πληρούνται οι όροι χορηγήσεως της συνδρομής δεν θα μπορούσε να λειτουργήσει ορθά. Πράγματι, ελλείψει αξιόπιστων πληροφοριών, θα ήταν δυνατή η χορήγηση συνδρομής για σχέδια μη πληρούντα τις απαιτούμενες προϋποθέσεις. Εξ αυτού προκύπτει ότι η υποχρέωση πληροφόρησης

και τηρήσεως της νομιμότητας με την οποία βαρύνονται οι αιτούντες τη χορήγηση χρηματοδοτικής συνδρομής και οι δικαιούχοι τέτοιων συνδρομών αποτελεί εγγενές στοιχείο του συστήματος χορηγήσεως συνδρομών του ΕΓΤΠΕ και είναι ουσιώδης για την ορθή λειτουργία του» (σκέψη 71). Επομένως, «[τ]ο γεγονός ότι [...] πληροφορίες σχετικά με την ημερομηνία ενάρξεως των εργασιών παραποιήθηκαν ή παρουσιάστηκαν κατά τρόπον ώστε να παραπλανήσουν την Επιτροπή συνιστά παράβαση της υποχρέωσης αυτής και, κατά συνέπεια, της εφαρμοστέας ρυθμίσεως» (σκέψη 72).

51 Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί τη μεταβολή ορισμένων ημερομηνιών σε εννέα φωτοτυπίες λογαριασμών που υποβλήθηκαν προηγουμένως, όπως πιστοποιείται από την υπογραφή της στο πρακτικό της 30ής Μαρτίου 1993, που συντάχθηκε κατά την επίσκεψη ελέγχου που πραγματοποίησε το ιταλικό Υπουργείο Θησαυροφυλακείου με τη συμμετοχή της Επιτροπής.

52 Έτσι, ενώ στα εννέα πρωτότυπα τιμολόγια οι ημερομηνίες ορισμένων παραγγελιών και πολλών πινάκων παραδόσεως ήσαν προγενέστερες της 7ης Ιουλίου 1989 (ημερομηνία λήψεως της αιτήσεως συνδρομής από την Επιτροπή), στις επίδικες φωτοτυπίες οι ημερομηνίες αυτές είτε είχαν αντικατασταθεί με μεταγενέστερες ημερομηνίες είτε είχαν σβηστεί:

— στη φωτοτυπία του τιμολογίου αριθ. 381/B/89 της Ecotek, με ημερομηνία 24 Ιουλίου 1989, η ημερομηνία του πίνακα παραδόσεως ήταν η 19η Ιουλίου 1989, ενώ η ημερομηνία αυτή ήταν η 9η Ιουνίου 1989 στο πρωτότυπο τιμολόγιο·

— στη φωτοτυπία του τιμολογίου αριθ. 303 της Baraldi, με ημερομηνία 28 Ιουλίου 1989, η ημερομηνία της παραγγελίας ήταν άδηλη, ενώ η ημερομηνία αυτή ήταν η 31η Μαρτίου 1989 στο πρωτότυπο του τιμολογίου· ομοίως, οι ημερομηνίες των σχετικών με την παραγγελία αυτή πινάκων παραδόσεων ήσαν άδηλες ή αντικατεστημένες με αναφορά στις 27 Ιουλίου 1989 επί της φωτοτυπίας, ενώ οι ημερομηνίες αυτές ήσαν η 5η και 19η Ιουνίου 1989 επί του πρωτοτύπου·

- στη φωτοτυπία του τιμολογίου αριθ. 304 της Baraldi, με ημερομηνία 28 Ιουλίου 1989, οι ημερομηνίες της επιβεβαίωσης της πωλήσεως και της παραγγελίας ήσαν άδηλες, ενώ οι ημερομηνίες αυτές ήσαν, αντίστοιχα, η 28η και η 31η Μαρτίου 1989 επί του πρωτοτύπου του τιμολογίου· ομοίως, η ημερομηνία του πίνακα παραδόσεων ήταν η 27η Ιουλίου 1989 επί της φωτοτυπίας, ενώ η ημερομηνία αυτή ήταν η 3η Ιουλίου 1989 επί του πρωτοτύπου·

- στη φωτοτυπία του τιμολογίου αριθ. 37 της Baraldi, με ημερομηνία 31 Ιουλίου 1989, η ημερομηνία της παραγγελίας ήταν άδηλη, ενώ η ημερομηνία αυτή ήταν η 31η Μαρτίου 1989 επί του πρωτοτύπου του τιμολογίου·

- στη φωτοτυπία του τιμολογίου αριθ. 89 της Uteco, με ημερομηνία 31 Ιουλίου 1989, η ημερομηνία της παραγγελίας ήταν άδηλη, ενώ η ημερομηνία αυτή ήταν η 10η Μαΐου 1989 στο πρωτότυπο του τιμολογίου· ομοίως, οι ημερομηνίες των τριών πινάκων παραδόσεων ήσαν, αντιστοίχως, η 19η η 22α και η 28η Ιουλίου 1989 επί της φωτοτυπίας, ενώ οι ημερομηνίες αυτές ήσαν η 19η η 22α και η 28η Ιουνίου 1989 στο πρωτότυπο·

- στη φωτοτυπία του τιμολογίου αριθ. 184 της Zilli & Bellini, με ημερομηνία 31 Ιουλίου 1989, η ημερομηνία του πίνακα παραδόσεων ήταν η 22α Ιουλίου 1989, ενώ η ημερομηνία αυτή ήταν η 22α Ιουνίου 1989 στο πρωτότυπο του τιμολογίου·

- στη φωτοτυπία του τιμολογίου αριθ. 191 της Izoteca, με ημερομηνία 31 Ιουλίου 1989, οι ημερομηνίες των δύο πινάκων παραδόσεων ήσαν άδηλες, ενώ οι ημερομηνίες ήσαν, αντίστοιχα, η 3η και η 6η Ιουλίου 1989 στο πρωτότυπο του τιμολογίου·

- στη φωτοτυπία του τιμολογίου αριθ. 318 της Baraldi, με ημερομηνία 7 Αυγούστου 1989, η ημερομηνία παραγγελίας ήταν άδηλη, ενώ η ημερομηνία αυτή ήταν η 31η Μαΐου 1989 στο πρωτότυπο τιμολόγιο·

- στη φωτοτυπία του τιμολογίου αριθ. 89 της Manzini Comaco, με ημερομηνία 16 Αυγούστου 1989, οι ημερομηνίες δύο πινάκων παραδόσεων ήταν η 9η Ιουλίου 1989, ενώ οι ημερομηνίες αυτές ήταν η 5η Ιουλίου 1989 στο πρωτότυπο τιμολόγιο.
- 53 Το γεγονός της εκούσιας ανακοινώσεως στην Επιτροπή των μεταβληθέντων εγγράφων σχετικά με τη θέση σε εφαρμογή του σχεδίου ασκεί για τον χαρακτηρισμό της παραβάσεως της ως άνω υποχρεώσεως πληροφορήσεως και τηρήσεως της νομιμότητας, εφόσον οι εν λόγω μεταβολές αποσκοπούσαν στην απόκρυψη από την Επιτροπή του γεγονότος ότι η παραγγελία και η παράδοση του υλικού που αποτελούσαν το αντικείμενο της συνδρομής έλαβαν χώρα πριν από την 7η Ιουλίου 1989, ημερομηνία λήψεως της αιτήσεως περί συνδρομής από την Επιτροπή, και ότι αυτές μπορούσαν να παραπλανήσουν όσον αφορά την ημερομηνία έναρξεως των εργασιών, η οποία συνιστά, όπως σημειώνει η προσβαλλομένη απόφαση, «ουσιώδες στοιχείο» του συστήματος που έχει θέσει σε εφαρμογή το ΕΓΤΠΕ. Ο σκοπός των μεταβολών αυτών είναι, προφανώς, να μην ανησυχίσει η Επιτροπή για ενδεχόμενη πρόωγη έναρξη των εργασιών λόγω παραδόσεων που έγιναν πριν από την ημερομηνία αυτή.
- 54 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν παρέβη το άρθρο 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88 εκτιμώντας ότι η υποβολή μεταβληθεισών πληροφοριών σχετικά με την παραγγελία και την παράδοση υλικού που αποτελούσαν το αντικείμενο της συνδρομής συνιστούσε παρατυπία υπό την έννοια της διατάξεως αυτής.
2. Επί της παρατυπίας που συνδέεται με την προηγούμενη έναρξη των εργασιών
- 55 Η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι, δυνάμει του σημείου 5.3 των επεξηγηματικών σημειώσεων, «τα σχέδια των οποίων η εκτέλεση άρχισε πριν από τη λήψη, από την Επιτροπή, της αίτησης δεν μπορούν να λάβουν συνδρομή» και διευκρινίζει ότι αυτή υποχρεούται, σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, να μην αρχίσει τις εργασίες πριν από τη λήψη της αιτήσεως συνδρομής από το ΕΓΤΠΕ. Θα πρέπει πάντως να γίνει αναφορά στο σημείο Β.1, παράγραφος 5, στοιχείο b, του εγγράφου εργασίας για να προσ-

διοριστεί η έναρξη των εργασιών, εφόσον η διάταξη αυτή προβλέπει ότι το ΕΓΓΤΠΕ μπορεί να χρηματοδοτεί τις μηχανές και τις συσκευές «[...] υπό την προϋπόθεση ότι η συναρμολόγηση, η εγκατάσταση, η ενσωμάτωση [...] δεν έλαβαν χώρα πριν από την υποβολή της αιτήσεως συνδρομής».

- 56 Συναφώς, η προσφεύγουσα αμφισβητεί το επιχείρημα της Επιτροπής σύμφωνα με το οποίο το σημείο 5.3 των επεξηγηματικών σημειώσεων καθιερώνει αρχή η οποία προϋποθέτει την ερμηνεία του σημείου Β.1, παράγραφος 5, στοιχείο b, του εγγράφου εργασίας. Κατά την προσφεύγουσα, το σημείο 5.3 των επεξηγηματικών σημειώσεων αποτελεί απλώς ρήτρα περιλαμβανομένη στο έντυπο της αιτήσεως συνδρομής. Ομοίως, παρατηρεί ότι το σημείο Β.1, παράγραφος 5, στοιχείο b, του εγγράφου εργασίας διευκρινίζει ότι η πράξη δεν πρέπει να αρχίσει πριν από την «υποβολή» της αιτήσεως συνδρομής, στο οποίο αντιτίθεται το σημείο 5.3 των επεξηγηματικών σημειώσεων, το οποίο τονίζει ότι τα σχέδια τα οποία άρχισαν πριν από την «λήψη» της αιτήσεως από την Επιτροπή δεν μπορούν να λάβουν τη συνδρομή. Αυτή η αντίφαση εμποδίζει την Επιτροπή να απαιτεί από τους επιχειρηματίες να ενεργούν με απόλυτη διαφάνεια.
- 57 Εξάλλου, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να συνάγει από το σημείο 5.3 των επεξηγηματικών σημειώσεων ότι απόκειται στους υποβάλλοντες αίτηση και στους δικαιούχους της συνδρομής, οι οποίοι επιθυμούν να επικαλεστούν το σημείο Β.1, παράγραφος 5, στοιχείο b, του εγγράφου εργασίας, να την ενημερώνουν σε εύθετο χρόνο για τις πραγματοποιηθείσες αγορές και να παρέχουν την απόδειξη ότι η προϋπόθεση της εφαρμογής της τηρείται, εφόσον καμία διάταξη του εγγράφου εργασίας ή οποιουδήποτε άλλου εγγράφου δεν καθιστά δυνατό να αποδειχθεί μια τέτοια υποχρέωση, η οποία αναφέρεται για πρώτη φορά στο υπόμνημα αντικρούσεως.
- 58 Το Πρωτοδικείο παρατηρεί ότι η προϋπόθεση, σύμφωνα με την οποία το σχέδιο δεν μπορεί να αρχίσει πριν από την ημερομηνία λήψεως της αιτήσεως συνδρομής από την Επιτροπή, προκύπτει από το σημείο 5.3 των επεξηγηματικών σημειώσεων, όπου διευκρινίζεται ότι «τα σχέδια των οποίων η εκτέλεση άρχισε πριν από τη λήψη, από την Επιτροπή, της αίτησης, δεν μπορούν να λάβουν συνδρομή». Το σημείο αυτό ενισχύεται από το σημείο 5.3 του εντύπου της αιτήσεως συνδρομής (έντυπο του

παραρτήματος Α, πρώτο μέρος, του κανονισμού 2515/85), που περιέχει την ανάληψη υποχρεώσεως του αιτούντος τη συνδρομή να μην αρχίσει τις εργασίες πριν από τη λήψη της αιτήσεως συνδρομής από την Επιτροπή. Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί, απαντώντας στο επιχείρημα της προσφεύγουσας σύμφωνα με το οποίο το σημείο 5.3 των επεξηγηματικών σημειώσεων αποτελεί απλώς μια ρήτρα που περιλαμβάνεται στο έντυπο αιτήσεως συνδρομής, ότι από τη σκέψη 61 της αποφάσεως του Πρωτοδικείου *Conserve Italia* προκύπτει ότι οι περιλαμβανόμενες στο έντυπο συνδρομής ενδείξεις έχουν την ίδια νομική ισχύ με εκείνη του κανονισμού που τις περιλαμβάνει σε παράρτημα, δηλαδή του κανονισμού 2515/85.

- 59 Η ως άνω προϋπόθεση απορρέει επίσης από το άρθρο 15, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 4253/88, του οποίου το αρχικό κείμενο που έχει εφαρμογή στα περιστατικά της παρούσας υποθέσεως διευκρινίζει: «μια δαπάνη δεν μπορεί να θεωρηθεί επιλέξιμη για συνδρομή των ταμείων εάν πραγματοποιηθεί πριν από την ημερομηνία λήψης της σχετικής αίτησης από την Επιτροπή».
- 60 Οι διατάξεις αυτές διευκρινίζονται από το έγγραφο εργασίας, του οποίου το σημείο Β.1, παράγραφος 5, ορίζει ότι αποκλείονται, μεταξύ άλλων, οι πράξεις ή εργασίες που άρχισαν πριν από την υποβολή της αιτήσεως εξαιρέσει της «αγοράς μηχανών, συσκευών και κατασκευαστικού υλικού, συμπεριλαμβανομένων των μεταλλικών σκελετών και των προκατασκευασμένων στοιχείων (η παραγγελία και η παράδοση), υπό τον όρο ότι η συναρμολόγηση, η εγκατάσταση, η ενσωμάτωση και οι επιτόπιες εργασίες όσον αφορά το κατασκευαστικό υλικό δεν έλαβαν χώρα πριν από την υποβολή της αιτήσεως συνδρομής».
- 61 Το σημείο Β.1, παράγραφος 5, του εγγράφου εργασίας ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι ο αιτών συνδρομή του ΕΓΤΠΕ μπορεί, κατ' εξαίρεση της ως άνω προϋποθέσεως, να παραγγείλει και να παραλάβει υλικό πριν από την ημερομηνία λήψεως της αιτήσεως συνδρομής, αρκεί το υλικό αυτό να μη συναρμολογηθεί, εγκατασταθεί ή ενσωματωθεί πριν από την ημερομηνία αυτή.

- 62 Στο πλαίσιο αυτό, η αναφορά του σημείου Β.1, παράγραφος 5, στοιχείο b, του εγγράφου εργασίας στην ημερομηνία «υποβολής της αιτήσεως συνδρομής» δεν αντιτίθεται, όπως προτείνει η προσφεύγουσα, στην αναφορά του σημείου 5.3 των επεξηγηματικών σημειώσεων στην ημερομηνία που γίνεται «η λήψη από την Επιτροπή της αιτήσεως», ούτε εξάλλου στην αναφορά του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88 στην «ημερομηνία λήψεως από την Επιτροπή της αιτήσεως [συνδρομής]» ή στην αναφορά του σημείου 5.3 του εντύπου στην ημερομηνία που παραλαμβάνεται «η αίτηση ενίσχυσης από το ΕΓΤΠΕ». Όλες αυτές οι αναφορές νοούνται κατ' ανάγκη, πράγματι, ως αναφορά στην ημερομηνία λήψεως από την Επιτροπή της αιτήσεως συνδρομής, η οποία της διαβιβάζεται από τις αρμόδιες εθνικές αρχές.
- 63 Εξάλλου, αντίθετα προς αυτά που υποστηρίζει η Επιτροπή, από το κείμενο του σημείου Β.1, παράγραφος 5, στοιχείο b, του εγγράφου εργασίας δεν προκύπτει ότι ο δικαιούχος πρέπει να ενημερώνει το όργανο αυτό για την παραγγελία και την παράδοση των εν λόγω μηχανών για να τύχει της δυνατότητας επιλογής για συνδρομή.
- 64 Όσον αφορά το ζήτημα της προηγούμενης ενάρξεως των εργασιών, πρέπει να παρατηρηθεί ότι, ενώ η προσφεύγουσα αμφισβητούσε μια τέτοια προηγούμενη έναρξη στα υπομνήματά της, δέχθηκε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι ορισμένες εργασίες είχαν αρχίσει πριν από την ημερομηνία λήψεως της αιτήσεως συνδρομής από την Επιτροπή, δηλαδή την 7η Ιουλίου 1989.
- 65 Συναφώς, η εξέταση των τριών τιμολογίων, που παρατίθενται με την προσβαλλομένη απόφαση για να αποδειχθεί η προηγούμενη έναρξη των εργασιών, καθιστά δυνατή τη διαπίστωση, αφενός, ότι ένας αποστειρωτής παραδόθηκε στην εγκατάσταση του δικαιούχου στις 22 Ιουνίου 1989 και ότι άρχισε να εγκαθίσταται στις 4 Ιουλίου, και αφετέρου, ότι οι συνδεόμενες με την εγκατάσταση συμπιεστή εργασίες, ο οποίος άρχισε να παραδίδεται από τη Manzini Comaco στις 5 Ιουλίου 1989, άρχισαν στις 6 Ιουλίου 1989.

- 66 Τα τιμολόγια σχετικά με τον αποστειρωτή, που παρατίθενται στην προσβαλλομένη απόφαση, είναι τα ακόλουθα:
- τιμολόγιο αριθ. 905 της FMC, της 31ης Ιουλίου 1989, που αναφέρει τον πίνακα παραδόσεων αριθ. 1942, της 22ας Ιουνίου 1989, ο οποίος αφορά έναν αποστειρωτή (το μοντέλο «FMC 742 twin») και το συναφές υλικό·
  - τιμολόγιο αριθ. 3086 της FMI, της 31ης Ιουλίου 1989, το οποίο διευκρινίζει ότι στις 4 Ιουλίου 1989 παραδόθηκαν διάφορα υλικά σχετικά με τον προαναφερθέντα αποστειρωτή.
- 67 Τα τιμολόγια αυτά πρέπει να συνδυαστούν με το τιμολόγιο αριθ. 6736 της FMC, της 5ης Οκτωβρίου 1989, το οποίο παραπέμπει στον κατάλογο των εργασιών αριθ. P.5726, που διευκρινίζει ότι οι εργασίες εγκαταστάσεως πραγματοποιήθηκαν εντός του καταστήματος του δικαιούχου στις 4, 5 και 6 Ιουλίου 1989 για την εγκατάσταση του προαναφερθέντος αποστειρωτή («installation of additional cooker shell for FMC 742 twin»). Ομοίως, η εβδομαδιαία έκθεση εργασίας αριθ. 51 του Macchi και η εβδομαδιαία έκθεση εργασίας αριθ. 53 του Racchelli διευκρινίζουν ότι στις 4, 5 και 6 Ιουλίου 1989 πραγματοποιήθηκαν εργασίες εγκαταστάσεως του αποστειρωτή στο κατάστημα του δικαιούχου.
- 68 Τα στοιχεία αυτά αποδεικνύουν ότι οι εργασίες σχετικά με την εγκατάσταση αποστειρωτή χρηματοδοτούμενου στο πλαίσιο της επίδικης συνδρομής άρχισαν πριν από τις 7 Ιουλίου 1989.
- 69 Το τρίτο τιμολόγιο που αναφέρεται στην προσβαλλομένη απόφαση είναι το τιμολόγιο αριθ. 89 της Manzini Comaco, της 16ης Αυγούστου 1989, που αφορά τον συμπίεστη υπό κενό αέρος που παραδόθηκε από την εταιρία αυτή και παραπέμπει, μεταξύ άλλων, στον πίνακα παραδόσεων αριθ. 21773/89, της 5ης Ιουλίου 1989, ο

οποίος διευκρινίζει ότι η παράδοση μέρους του συναφούς με την ομάδα αυτή υλικού πραγματοποιήθηκε στις 5 Ιουλίου 1989. Το τιμολόγιο αυτό και ο πίνακας παραδόσεων, στον οποίο αναφέρεται, πρέπει να συσχετιστούν με τις αντίστοιχες μηνιαίες εκθέσεις εργασίας των τεχνικών της Manzini Comaco, που ανακοινώθηκαν μαζί με τις παρατηρήσεις της προσφεύγουσας επί της ενάρξεως της διαδικασίας καταργήσεως της συνδρομής και αναφέρθηκαν από αυτή στο δικόγραφο της προς στήριξη της θέσεώς της. Πάντως, οι μηνιαίες εκθέσεις εργασίας του Chiesa και του Pelogotti διευκρινίζουν ότι ο καθένας εργάστηκε οκτώμισι ώρες στις 6 Ιουλίου 1989, για την «τοποθέτηση της ομάδας ASV6 υπό κενό αέρος» που παραδόθηκε στο κατάστημα του δικαιούχου στις 5 Ιουλίου 1989.

- 70 Τα στοιχεία αυτά αποδεικνύουν επίσης ότι οι εργασίες σχετικά με τον συμπιεστή υπό κενό αέρος, που χρηματοδοτήθηκε στο πλαίσιο της επίμαχης συνδρομής, άρχισαν πριν από τις 7 Ιουλίου 1989.
- 71 Συνεπώς, η Επιτροπή ορθώς έκρινε ότι οι εργασίες για τις οποίες δόθηκε η οικεία συνδρομή είχαν αρχίσει πρόωρα, πράγμα το οποίο συνιστά παρατυπία υπό την έννοια του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88.
- 72 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

B — Επί του δεύτερου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως, κατά το οποίο το άρθρο 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88 δεν επιτρέπει στην Επιτροπή την κατάργηση συνδρομής του ΕΓΤΠΕ

- 73 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η προσβαλλομένη απόφαση συνιστά παράβαση του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, ο οποίος αποτελεί το νομικό της έρεισμα, διότι η διάταξη αυτή δεν επιτρέπει στην Επιτροπή να καταρ-

γήσει συνδρομή αλλά μόνο να τη μειώσει ή να την αναστείλει. Συναφώς, παρατηρεί ότι ο τίτλος του άρθρου 24 του προπαρατεθέντος κανονισμού είναι μεν «μείωση, αναστολή και ακύρωση της συνδρομής», όμως ο όρος «ακύρωση» δεν παραπέμπει στην παράγραφο 2, αλλά στην παράγραφο 3 του άρθρου αυτού, η οποία προβλέπει ότι κάθε ποσό το οποίο αποτελεί αντικείμενο επιστροφής πρέπει να επιστρέφεται στην Επιτροπή και αφορά τις περιπτώσεις κατά τις οποίες ολόκληρο το ποσό καταβλήθηκε αχρεωστήτως.

74 Το Πρωτοδικείο παρατηρεί ότι από την απόφαση του Δικαστηρίου *Conserve Italia* (σκέψεις 81 έως 91) προκύπτει ότι η Επιτροπή μπορεί να προβεί στην ακύρωση της συνδρομής κατ' εφαρμογήν του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, στο οποίο αναφέρεται η προσβαλλομένη απόφαση.

75 Επομένως, αν και το άρθρο 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88 δεν προβλέπει ρητώς την ακύρωση της συνδρομής, ενώ το άρθρο 24 του κανονισμού αυτού, εντούτοις, φέρει τον τίτλο «Μείωση, αναστολή και ακύρωση της συνδρομής», το Δικαστήριο έκρινε ότι η διάταξη αυτή αποτελεί τη νομική βάση όλων των αξιώσεων της Επιτροπής περί επιστροφής. Η διάταξη αυτή όμως θα εστερείτο μερικώς της πρακτικής της αποτελεσματικότητας αν η Επιτροπή δεν μπορούσε να καταργήσει το σύνολο της χρηματοδοτικής συνδρομής, καίτοι από τον διενεργηθέντα προκαταρκτικώς έλεγχο επιβεβαιώθηκε η ύπαρξη παρατυπίας (απόφαση του Δικαστηρίου *Conserve Italia*, σκέψεις 81 και 88).

76 Εξάλλου, το Δικαστήριο τόνισε ότι αν η εξουσία της Επιτροπής περιοριζόταν στη μείωση της χρηματοδοτικής συνδρομής κατ' αναλογία μόνον προς το ποσό το οποίο αφορούν οι διαπιστωθείσες παρατυπίες θα οδηγούσε σε αύξηση της απάτης εκ μέρους των αιτούντων χρηματοδοτική συνδρομή, αφού αυτοί θα διακινδύνευαν μόνον την απώλεια των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών (απόφαση του Δικαστηρίου *Conserve Italia*, σκέψη 89).

77 Το Δικαστήριο τόνισε επίσης ότι, εν πάση περιπτώσει, από τη νομολογία του προκύπτει ότι η διοίκηση μπορεί να ανακαλέσει αναδρομικώς παράνομη διοικητική πράξη, αρκεί να μην παραβιάζονται οι αρχές της ασφαλείας δικαίου και της προ-

στασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης (αποφάσεις της 12ης Ιουλίου 1957, 7/56 και 3/57 έως 7/57, Algeira κ.λπ. κατά Κοινής συνελεύσεως της ΕΚΑΧ, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 157· της 3ης Μαρτίου 1982, 14/81, Alpha Steel κατά Επιτροπής, Συλλογή 1982, σ. 749, σκέψεις 10 έως 12· της 26ης Φεβρουαρίου 1987, 15/85, Consorzio Cooperative d'Abruzzo κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 1005, σκέψεις 12 έως 17· της 17ης Απριλίου 1997, C-90/95 P, De Compte κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1997, σ. I-1999, σκέψη 35, και απόφαση του Δικαστηρίου Conserve Italia, σκέψη 90). Η δυνατότητα αυτή, η οποία γίνεται δεκτή όταν ο αποδέκτης της πράξεως δεν συνέβαλε στην παράνομη έκδοσή της, δικαιολογείται κατά μείζονα λόγο όταν, όπως εν προκειμένω, η παρανομία οφείλεται σε πράξη του τελευταίου (απόφαση του Δικαστηρίου Conserve Italia, σκέψη 90).

78 Εξάλλου, το Δικαστήριο ανέφερε ότι το άρθρο 24, παράγραφος 3, του κανονισμού 4253/88 αφορά την απόδοση εκ μέρους του δικαιούχου της συνδρομής των αχρεωστήτως καταβληθέντων και προβλέπει ότι τα μη επιστραφέντα ποσά προσαυξάνονται με τόκους. Το άρθρο αυτό δεν μπορεί, επομένως, αντίθετα προς ό,τι υποστηρίζει η προσφεύγουσα, να αποτελέσει νομική βάση απόφασεως καταργήσεως συνδρομής (απόφαση του Δικαστηρίου Conserve Italia, σκέψη 87).

79 Επομένως, το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου πρέπει να απορριφθεί.

80 Συνεπώς, ο πρώτος λόγος πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

Επί του δευτέρου λόγου που στηρίζεται στην παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας

81 Η προσφεύγουσα τονίζει ότι, βάσει της αρχής της αναλογικότητας, όταν υφίσταται η δυνατότητα επιλογής μεταξύ περισσότερων καταλλήλων μέτρων, πρέπει να επιλέγεται το λιγότερο καταναγκαστικό και ότι τα προκαλούμενα μειονεκτήματα δεν πρέπει να είναι δυσανάλογα σε σχέση προς τους επιδιωκόμενους σκοπούς (απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Νοεμβρίου 1990, C-331/88, Fedesa κ.λπ., Συλλογή 1990,

σ. I-4023). Συναφώς, παρατηρεί ότι το άρθρο 24 του κανονισμού 4253/88 προβλέπει διαβάθμιση της σοβαρότητας μεταξύ των παραβάσεων που μπορούν να χαρακτηριστούν «παρατυπίες» και εκείνων που μπορούν να χαρακτηριστούν «σημαντικές τροποποιήσεις» και υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της αναλογικότητας αποφασίζοντας να καταργήσει τη συνδρομή αφού διαπίστωσε απλές «παρατυπίες», οι οποίες ενδεχομένως δικαιολογούν μόνο τη μείωση της συνδρομής και όχι την κατάργηση αυτής.

- 82 Εξάλλου, η προσφεύγουσα παραθέτει προς στήριξη της θέσεώς της τη σκέψη 21 της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 20ής Φεβρουαρίου 1979, 122/78, *Buitoni* (Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 341), η οποία διευκρινίζει: «παρ' όλον ότι, λαμβανομένων υπόψη των προκαλούμενων από την εκπρόθεσμη προσκόμιση των αποδείξεων μειονεκτημάτων, η Επιτροπή είχε το δικαίωμα να θεσπίσει την προβλεπόμενη στο άρθρο 3 του κανονισμού 499/76 προθεσμία για την προσκόμιση των αποδείξεων, δεν έπρεπε να πλήξει τη μη τήρηση αυτής της προθεσμίας παρά με κύρωση αισθητά ελαφρότερη για τους διοικουμένους από την κύρωση που προβλέπει την ολική απώλεια της ασφαλείας και καλύτερα προσαρμοσμένη στα πρακτικά αποτελέσματα μιας τέτοιας παραλείψεως». Θεωρεί ότι πρέπει να γίνει σύγκριση μεταξύ των δύο υποθέσεων, εφόσον, στην απόφαση *Buitoni*, η αιτίαση αφορούσε τη μη τήρηση προθεσμίας και όχι την παράβαση των υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν από την επιχείρηση αυτή και, εφόσον, εν προκειμένω, της προσάπτεται η μη τήρηση της προθεσμίας υποβολής της αιτήσεως συνδρομής ενώ καμία παρατήρηση δεν έγινε όσον αφορά την πλήρη και ικανοποιητική εκτέλεση των εργασιών για τις οποίες η συνδρομή είχε ζητηθεί.

- 83 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, κατά πάγια νομολογία, η αρχή της αναλογικότητας, την οποία θέτει το τρίτο εδάφιο του άρθρου 5 ΕΚ, επιβάλλει οι πράξεις των κοινοτικών οργάνων να μην υπερβαίνουν τα όρια αυτού που είναι πρόσφορο και αναγκαίο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 17ης Μαΐου 1984, 15/83, *Denkavit Nederland*, Συλλογή 1984, σ. 2171, σκέψη 25· του Πρωτοδικείου της 19ης Ιουνίου 1997, T-260/94, *Air Inter κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1997, σ. II-997, σκέψη 144, και του Πρωτοδικείου *Conserve Italia*, σκέψη 101).

- 84 Επιπλέον, σε περίπτωση παραβάσεως υποχρεώσεως της οποίας η τήρηση έχει θεμελιώδη σημασία για την εύρυθμη λειτουργία ενός κοινοτικού συστήματος, η επιβαλλόμενη κύρωση μπορεί να είναι η απώλεια δικαιώματος προβλεπόμενου από την κοινοτική νομοθεσία, όπως είναι το δικαίωμα λήψεως ενισχύσεως (βλ., υπό την έννοια αυτή, τις αποφάσεις του Δικαστηρίου *Buitoni*, προπαρατεθείσα· της 27ης Νοεμβρίου 1986, 21/85, *Maas*, Συλλογή 1986, σ. 3537, και της 12ης Οκτωβρίου

1995, C-104/94, Cereol Italia, Συλλογή 1995, σ. I-2983, σκέψη 24· βλ., επίσης, την απόφαση του Πρωτοδικείου Conserve Italia, σκέψη 103).

85 Ειδικότερα, πρέπει να τονιστεί ότι η — εκ μέρους των αιτούντων χρηματοδοτική συνδρομή — παροχή στην Επιτροπή αξιόπιστων πληροφοριών, οι οποίες δεν είναι δυνατόν να την παραπλανήσουν, είναι απαραίτητη για την εύρυθμη λειτουργία του συστήματος που επιτρέπει τον έλεγχο της προσήκουσας χρήσεως των κοινοτικών κεφαλαίων (απόφαση του Δικαστηρίου Conserve Italia, σκέψη 100, και απόφαση του Πρωτοδικείου Conserve Italia, σκέψη 104).

86 Ομοίως, πρέπει να τονιστεί ότι η προϋπόθεση κατά την οποία οι εργασίες δεν πρέπει να αρχίσουν πριν από την ημερομηνία λήψεως της αιτήσεως συνδρομής από την Επιτροπή έχει θεμελιώδη χαρακτήρα, εφόσον αποσκοπεί στην εγγύηση της ασφάλειας στο πλαίσιο των νομικών σχέσεων και της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ των αιτούντων συνδρομή, αποφεύγοντας να χορηγείται αυτή σε επιχειρήσεις που έχουν ήδη πραγματοποιήσει, μερικώς ή εξ ολοκλήρου, τις βελτιώσεις που προβλέπει το σχέδιο που πρόκειται να επιδοτηθεί. Επομένως, η παράβαση εκ μέρους του δικαιούχου συνδρομής της υποχρεώσεώς του να μην αρχίσει το σχέδιο πριν από τη λήψη εκ μέρους της Επιτροπής της αιτήσεως συνδρομής συνιστά σοβαρή παράβαση ουσιώδους υποχρεώσεως (απόφαση του Δικαστηρίου Conserve Italia, σκέψη 102, και απόφαση του Πρωτοδικείου Conserve Italia, σκέψη 105 στο τέλος).

87 Όπως διευκρίνισε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, αφ' ης ο αιτών τη συνδρομή του ΕΓΤΠΕ διαβίβασε το έντυπο της αιτήσεως συνδρομής στην αρμόδια εθνική αρχή, αυτή οφείλει να μπορεί να επαληθεύσει ότι η εν λόγω αίτηση είναι συμβατή με τον σκοπό του τεθέντος σε εφαρμογή συστήματος, προκειμένου ιδίως για το ερώτημα αν οι εργασίες των οποίων η χρηματοδότηση ζητείται έχουν ήδη πραγματοποιηθεί από τον αιτούντα. Αυτή η δυνατότητα ελέγχου επιτρέπει να δοθεί η εξήγηση για ποιο λόγο δεν λαμβάνεται υπόψη η ημερομηνία υπογραφής της αιτήσεως συνδρομής αλλά η ημερομηνία υποβολής της στην Επιτροπή.

88 Εν προκειμένω, όπως διαπιστώθηκε πιο πάνω, ο δικαιούχος της συνδρομής όχι μόνο παραποίησε πολλές ημερομηνίες που υπάρχουν σε 9 φωτοτυπίες τιμολογίων για να

αποκρύψει ή να αλλάξει τις ημερομηνίες σχετικά με την παραγγελία και την παράδοση αγαθών που αποτελούν το αντικείμενο της συνδρομής, πράγμα το οποίο μπορούσε να παραπλανήσει την Επιτροπή ως προς την έναρξη των εργασιών, αλλά επιπλέον άρχισε τις εργασίες πριν από την ημερομηνία λήψεως της αιτήσεως συνδρομής από την Επιτροπή.

89 Τέτοιες πράξεις συνιστούν σοβαρές παραβάσεις ουσιωδών υποχρεώσεων και η Επιτροπή δεν υπερέβη τα όρια αυτού που είναι πρόσφορο και αναγκαίο για την εγγύηση της εύρυθμης λειτουργίας του κοινοτικού συστήματος που θεσπίστηκε στο πλαίσιο του ΕΓΤΠΕ εκτιμώντας ότι τέτοιες παραβάσεις δικαιολογούν την κατάργηση της συνδρομής.

90 Ως προς το σημείο αυτό πρέπει να υπομνησθεί ότι η δυνατότητα να επιβληθεί ως κύρωση, σε περίπτωση παρατυπίας, όχι η μείωση της συνδρομής ανάλογα προς το αντιστοιχούν στην παρατυπία αυτή ποσό, αλλά η ολοκληρωτική κατάργηση της συνδρομής, είναι η μόνη που μπορεί να εξασφαλίσει το αποτρεπτικό αποτέλεσμα που είναι αναγκαίο για τη χρηστή διαχείριση των πόρων του ΕΓΤΠΕ (απόφαση του Δικαστηρίου *Conserve Italia*, σκέψη 101).

91 Ως προς την προπαρατεθείσα απόφαση *Buitoni* πρέπει να παρατηρηθεί ότι το ιστορικό της υποθέσεως αυτής διαφέρει από την παρούσα υπόθεση. Η απόφαση *Buitoni* αφορά μια υπόθεση όπου η άρνηση ελευθερώσεως μιας ασφάλειας αποσκοπούσας στην εγγύηση της εκτέλεσεως υποχρεώσεως οφειλόταν στη μη τήρηση της ταχθείσας προθεσμίας για την προσκόμιση των αποδείξεων σχετικά με την εκπλήρωση της υποχρεώσεως αυτής. Το Δικαστήριο έκρινε τότε ότι δεν ήταν δυνατό να συναχθεί η ουσιώδης μη εκτέλεση της εγγυημένης υποχρεώσεως απλώς από τη μη τήρηση διαδικαστικής προθεσμίας. Αντιθέτως, στην παρούσα υπόθεση, η υποχρέωση της μη ενάρξεως των εργασιών πριν από την ημερομηνία λήψεως της αιτήσεως συνδρομής από την Επιτροπή αποτελούσε αντικείμενο ρητής και ακριβούς υποχρεώσεως αναληφθείσας από τον δικαιούχο, της οποίας η μη τήρηση συνιστά την παράβαση ουσιώδους υποχρεώσεως. Επομένως, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να επικαλείται τη νομολογία στην προπαρατεθείσα απόφαση *Buitoni*.

92 Συνεπώς, ο ισχυρισμός περί παραβιάσεως της αρχής της αναλογικότητας δεν αποδεικνύεται και ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως είναι απορριπτέος.

Επί του τρίτου λόγου που στηρίζεται στην παράβαση του άρθρου 253 ΕΚ λόγω της αντιφάσεως του σκεπτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως

- 93 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η προσβαλλομένη απόφαση δεν λαμβάνει υπόψη τη δήλωση στην οποία προέβη με συμβολαιογραφική πράξη και την οποία υπέγραψε ο εκπρόσωπος του δικαιούχου στις 24 Απριλίου 1997 (στο εξής: συμβολαιογραφική δήλωση), κατά την οποία όλες οι εργασίες που περιλαμβάνονται στο σχέδιο που τυγχάνει της συνδρομής άρχισαν μετά τις 7 Ιουλίου 1989, για τον λόγο ότι τρία τιμολόγια αποδεικνύουν την προηγούμενη έναρξη των εργασιών. Πρόκειται για αντίφαση στην αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως, η οποία συνιστά «παράβαση της υποχρεώσεως που απορρέει από το άρθρο [253] της Συνθήκης [ΕΚ], ικανή να θίξει το κύρος της οικείας πράξεως αν αποδειχθεί ότι, εξ αιτίας της αντιφάσεως αυτής, ο αποδέκτης της πράξεως δεν ήταν σε θέση να γνωρίζει τους πραγματικούς λόγους της αποφάσεως, πλήρως ή εν μέρει, και ότι, ως εκ τούτου, το διατακτικό της πράξεως στερείται, πλήρως ή εν μέρει, παντός νομικού ερείσματος» (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 24ης Ιανουαρίου 1995, T-5/93, Tremblay κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-185, σκέψη 42, και της 30ής Μαρτίου 2000, T-65/96, Kish Glass κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-1885, σκέψη 85).
- 94 Συναφώς, η προσφεύγουσα υποστηρίζει με τα υπομνήματά της ότι από τα τιμολόγια αριθ. 89 της Manzini Comaco, της 16ης Αυγούστου 1989, αριθ. 905 της FMC, της 31ης Ιουλίου 1989, και αριθ. 3086 της FMI, της 31ης Ιουλίου 1989, ουδόλως προκύπτει ημερομηνία έναρξεως των εργασιών, αλλά μόνον η ημερομηνία του τιμολογίου και η ημερομηνία παραδόσεως των μηχανημάτων. Το περιεχόμενο των τιμολογίων αυτών είναι, επομένως, απολύτως συμβατό με εκείνο της συμβολαιογραφικής δηλώσεως.
- 95 Το Πρωτοδικείο παρατηρεί ότι, κατά πάγια νομολογία, αφενός, δυνάμει του άρθρου 253 ΕΚ, από την αιτιολογία μιας πράξεως πρέπει να διαφαίνεται κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο η συλλογιστική της κοινοτικής αρχής που εκδίδει την προσβαλλομένη πράξη κατά τρόπο που να καθιστά δυνατό στους ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη του μέτρου για να προασπίσουν τα δικαιώματά τους και στον κοινοτικό δικαστή να ασκεί τον έλεγχό του και, αφετέρου, ότι η έκταση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως κρίνεται σε συνάρτηση με το γενικό νομικό και πραγματικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται κάθε πράξη (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Απριλίου 1996, T-551/93 και T-231/94 έως T-234/94, Industrias Pesqueras Campos κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-247, σκέψη 140, και απόφαση του Πρωτοδικείου Conserve Italia, σκέψη 117).

- 96 Εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο τονίζει ότι έκρινε πιο πάνω ότι τα τρία τιμολόγια που παρατίθενται στην προσβαλλομένη απόφαση και οι εκθέσεις εργασίας των τεχνικών που αναφέρονται σ' αυτά αποδεικνύουν ότι οι εργασίες άρχισαν πριν από τις 7 Ιουλίου 1989, καθώς και ότι η προσφεύγουσα το δέχθηκε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση. Επομένως, όπως ορθώς εκθέτει η προσβαλλομένη απόφαση, η συμβολαιογραφική δήλωση όχι μόνο εστερείτο ερείσματος, αλλά συνιστούσε επιπλέον συμπληρωματική προσπάθεια παραπλανήσεως της Επιτροπής ως προς την πραγματική ημερομηνία της ενάρξεως των εργασιών.
- 97 Επομένως, από την αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως φαίνεται κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο η συλλογιστική της Επιτροπής, αυτή δε κατέστησε δυνατό στον ενδιαφερόμενο να προσπείσει τα δικαιώματά του και στον κοινοτικό δικαστή να ασκήσει τον έλεγχό του.
- 98 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η προσβαλλομένη απόφαση είναι επαρκώς αιτιολογημένη υπό την έννοια του άρθρου 253 ΕΚ, ούτως ώστε ο τρίτος λόγος πρέπει να απορριφθεί.
- 99 Κατά συνέπεια, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 100 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα. Επειδή η προσφεύγουσα ηττήθηκε, η δε Επιτροπή ζήτησε να καταδικαστεί η προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα, η προσφεύγουσα πρέπει να φέρει, εκτός των δικών της δικαστικών εξόδων, και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (πέμπτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) **Απορρίπτει την προσφυγή.**

- 2) **Η προσφεύγουσα φέρει τα δικά της δικαστικά έξοδα και τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή.**

García-Valdecasas

Lindh

Cooke

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 11 Μαρτίου 2003.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

R. García-Valdecasas